

Trygg och trevlig vardag för de äldre

I juni 2006 kom en omfattande slutrapport från en arbetsgrupp med uppdrag att utreda äldreomsorgen på Åland. Grundidén är att år 2020 ska 90 procent av alla äldre över 75 år ha möjlighet att bo i eget hem, bland annat tack vare ett generöst och ändamålsenligt stöd för närståendevårdare.

Vi som lever nu kan glädjas åt att vi lever längre än generationerna före oss, medelåldern blir högre hela tiden. Det ställer höga krav på kommunernas kapacitet att erbjuda omsorg om de äldre oavsett man bor hemma, vid något serviceboende eller på institution.

En äldre person som bor hemma ska kunna känna sig trygg såväl på dagen som under natten. Med stigande ålder brukar det bli behov av mer hemtjänst och andra stödtjänster för att klara sin vardag. Ensamheten kan ändå kännas tung om man är van att vara i farten, gå på promenader eller delta i olika aktiviteter. Möjligheten till färdtjänst och hemrehabilitering är viktig.

Många som lever i parförhållande klarar sig länge själva då den ena blir den andras vårdare d.v.s. den ena är närståendevårdare till den andra. Enligt lag har en närståendevårdare rätt till fem dagars avlastning per kalendermånad.

I dag kan det vara svårt för att inte säga omöjligt att erhålla en avlastningsplats för en anhörig i synnerhet om den anhöriga har en minnessjukdom. Sjukdomen kan göra att personen är utåtagerande och därför inte passande att dela rum med någon annan.

Det kan dessutom finnas behov av att personen är på en låst avdelning då det annars finns risk att han eller hon ger sig ut på egna vägar vilket kan vara ödesdigert.

Ska målsättningen med visionen om att nästan alla över 75 år ska kunna bo hemma uppnås, behöver vi göra krafttag.

Samarbeten över kommungränser vid tillfälliga toppar och dalar inom respektive kommuns serviceboende och avlastningsplatser måste initialt till för att klara upp dagens situation. Det behövs en övergripande äldreomsorgsplan som omfattar hela Åland.

Jag tycker **Barbro Sundback** har lagt en intressant motion i stadens fullmäktige rörande de olikheter som förekommer vad gäller kostnaderna inom äldreomsorgen. Hon vill utjämna olikheterna beträffande kostnaderna.

Hon gör en jämförelse mellan boendet vid en institution där vårdtagaren betalar 85 procent av nettomånadsinkomsterna, 15 procent får vårdtagaren behålla, dock minst 107,00 euro. Om vårdtagaren har make eller maka kvarboende i det gemensamma hemmet och den hemmaboendes inkomst är lägre än vårdtagarens kan avgiften fastställas till 42,5 procent av den gemensamma inkomsten.

Då man bor på institution ingår allt: boendekostnader, mat, medicin, tvätt, vård och omsorg.

Bor personen hemma och har olika former av stödtjänster som erbjuds av kommunen, betalar man för var och en av dem. I det senare fallet kan stödtjänsterna tillsammans med hyra, mat,

tv- och telefonkostnader, försäkringar, mediciner, resor till och från olika aktiviteter, tvätt och städ med mera bli så höga att inkomsterna knappt räcker till.

Det här förhållandet måste också ses över såvida vi ska uppnå visionen om att nästan alla över 75 år ska kunna bo hemma. Alla kommuner behöver analysera realiteterna av de olika boendeformerna i förhållandet till olika inkomstklasser.

Det är inte alltid roligt att bli gammal särskilt när man inte längre klarar sig själv och det kan smärta att vara anhörig och stå bredvid och se på.

Vi måste arbeta tillsammans över kommungränserna för att hjälpa varandra så att de äldres vardag ska vara trygg och trevlig.

Gun-Mari Lindholm

Lagtingsledamot

Kommunstyrelseordförande i Kumlinge